HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ופליגא דרב קטינא לרב הונא לא פליגי [א]כאן מן הלול ולפנים כאן מן הלול ולחוץ אלא לרמי בר שמואל ולרב יצחק בריה דרב יהודה דאמרי מן הלול ולחוץ ספקו טהור מן הלול ולפנים ספקו טמא הני במאי מתוקמא מן הלול ולפנים לימא פליגא דרבי חייא לא קשיא כאן כשנמצא בקרקע פרוזדור וכאן שנמצא בגג פרוזדור אמר רבי יוחנן בשלשה מקומות הלכו בו חכמים אחר הרוב ועשאום כודאי מקור שליא חתיכה מקור הא דאמרן שליא [א]דתנן [ב]שליא בבית הבית טמא [ג]ולא שהשליא ולד אלא שאין שליא בלא ולד ר"ש אומר נמוק הולד עד שלא יצא חתיכה [ב]דתנן [ג][ד]המפלת יד חתוכה ורגל חתוכה אמו טמאה לידה ואין חוששין שמא מגוף אטום באת ותו ליכא והאיכא תשע חנויות דתניא [ד][ה]תשע חנויות כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח ספקו אסור [ו]ובנמצא הלך אחר הרוב טומאה קאמרינן איסור לא קאמרינן והאיכא [ה][ז]תשע צפרדעין ושרץ אחד ביניהם ונגע באחד מהן ואינו יודע באיזה מהן נגע ברה"י ספקו טמא ברה"ר ספקו טהור ובנמצא הלך אחר הרוב טומאה דאשה קאמרינן טומאה בעלמא לא קאמרינן והאיכא הא [ו]דאמר רבי יהושע בן לוי [ח]עברה בנהר

והפילה

ופליגא דרב קטינא. אהך לישנא דאביי דהא להאי לישנא ליכא טומאת ספק דכיון דתלי טעמא בחזקה לא שנא גג לא שנא קרקע מן הלול ולפנים טמא ודאי מן הלול ולחוץ טהור ודאי: **ארב הונא.** דאמר ליה לבריה מן הלול ולפנים ודאי מן הלול ולחוץ ספקא: **לא פליגי.** לא דר' חייא ולא דרב קטינא עליה ואהדדי נמי לא פליגי: **כאן מן הלול ולפנים.** דר' חייא: **כאן מן הלול ולחוץ.** דרב קטינא: **אלא ארמי בר שמואל ורב יצחק דאמרי מן הלול ולחוץ ספק טהור.** על כרחך הני מתני' דר' חייא ודרב קטינא במאי מיתוקמי במן הלול ולפנים דהא מן הלול ולחוץ אפילו ספקא ליכא דהא טהור קאמרינן ודרב קטינא קיימא כוותייהו אלא רבי חייא דאמר טומאה ודאית לימא פליגא עלייהו דלדידהו ליכא טומאה ודאית: ומשנינן לא פליגי הא דרבי חייא דאמר ודאי במן הלול ולפנים בקרקע פרוזדור דהיינו כדרך יציאתו מן החדר ודרמי ורב יצחק דאמרי ספק טמא בגג פרוזדור שקרוב לעלייה ולעולם בתר חזקה אזלי ומודו בקרקע פרוזדור במתני'(ז) וכדרבי חייא אבל בגגו במן הלול ולפנים על כרחך יצא זה ממנהג הילוכו דהבא מן החדר היה לו לימצא בקרקע פרוזדור שהחדר נמוך ושוה לפרוזדור ואם מן העלייה בא היה לו לימצא מן הלול ולחוץ הלכך איכא למיתליה בתרי ספיקי דילמא מעלייה אתא לפרוזדור ואזדקרה או מחדר אתא לפרוזדור וע"י שנזדקרה(א) עלה הדם מלמטה למעלה (ב) כיון דרמי ורב יצחק לא יהבי טעמא למילתייהו איכא לאוקמי בשינוי אבל לאביי ללישנא דבתר חששא ליכא לשנויי הכי ופליג דר' חייא עליה דכיון דאביי תלי טעמא בחששא וכל היכא דאיכא למיחש להאי ולהאי משוי ליה ספק אפילו בקרקע פרוזדור איכא לספוקי בחדר (ג) ובעלייה הילכך דרבי חייא פליג עליה: **ועשאום כודאי.** (ה) משום דאזלינן בתר רובא: **הא דאמרן.** במתניתין שחזקתו לא בא אלא מן המקור וכדתני רבי חייא אלמא כיון דרוב דמים התם שכיחי מחזקינן ליה מן המקור: **הבית טמא.** אף אם אין ולד נראה הבית טמא משום אהל המת: **שאין שליא בלא ולד.** ושורפין עליה את התרומה. אלמא כיון דרוב שליות אינן בלא ולד מחזקינן לה בטומאה ודאית: **נימוק הולד.** ונעשה דם ונתערב בדם הלידה ובטל ברוב והכי מפרש טעמא לקמן בפ' המפלת (דף כו:): **יד חתוכה.** מחותכת בצורתה בחיתוך אצבעות: **אמו טמאה לידה.** ותשב חומר זכר לימי טוהר וחומר נקבה לענין טומאה דמחזקינן לה בלידה ודאית °ליתן לה ימי טומאה וימי טהרה דאמרינן הלך אחר הרוב ורוב נשים ולד מעליא ילדן אלא שנימוק: **ואין חוששין.** לומר לא יהיו לה ימי טוהר שמא אינו ולד דדילמא מגוף אטום הוא בא וקיימא לן בהמפלת (לקמן דף כד.) דאינו ולד והיינו כודאי מדיהבינן לה ימי טוהר הואיל ורוב נשים לאו גוף אטום ילדן: **ספקו אסור.** דכל קבוע כמחצה על מחצה דמיא וכיון שלקחה ממקום הקביעות מחזקינן לה כמחצה על מחצה: **ובנמצא.** בקרקע דה"ל מופרש מהן ולא לקחו ממקום הקביעות: **הלך אחר הרוב.** ומותר דכל דפריש מרובא פריש: **ברשות היחיד כו'.** דהוה ליה ספק ואע"ג דרובא צפרדעים ואין להם טומאה כיון דשרץ קבוע ביניהם הוה ליה מחצה על מחצה: **ובנמצא.** שפירש אחד מהן למקום אחר ונגע בו אדם שם טהור דהשתא לאו קבוע הוי ואמרינן כל דפריש מרובא פריש וצפרדע הוא:

כאן שנמצא בקרקע פרוזדור. פ"ה דלעיל אלישנא דבתר חששא אזלינן דקאמר דפליגא דר' חייא לא מצי לשנויי הכי דכיון דתלי אביי טעמא בחששא איכא למיחש אפילו בקרקע פרוזדור לדם עלייה וקשה לפירושו דנמצא על שלה או על שלו אמאי חייבין בקרבן מי עדיף מנמצא מן הלול ולפנים דלא הויא אלא ספק אפי' בקרקע פרוזדור ונראה לפרש דלאביי ליכא לאוקמי דר' חייא בקרקע פרוזדור דכיון דאפי' מן הלול ולחוץ דבא מן העלייה כדרכו וקרוב חיישי' לדם המקור אם כן מן הלול ולפנים בקרקע פרוזדור מילתא דפשיטא היא דמן החדר אתא ולא הוה צריך רבי חייא לאשמועינן: **שליא** בבית כו'. פ"ה דרוב שליות יש להם ולד וקשה דתנן בפ' בהמה המקשה (חולין דף עז.) שליא שיצתה מקצתה אסורה באכילה ואי יש שליא בלא ולד הוה לן למשרי משום דסמוך מיעוטא דאין בה ולד לפלגא שלא יצא רוב הולד וה"ל מחצה שיש בה רוב ולד מיעוטא דסתם שליא שיצתה מקצתה ויש בה ולד מחצה יש בהן רוב ולד ומחצה אין בהן רוב ולד כדמוכח בפ"ק דב"ק (דף יא.) וכה"ג אמר התם [ט]סמוך מיעוטא דנדמה למחצה דנקבות וכן (ד) [י]בפ"ק דבכורות (דף כ:) סמוך מיעוטא דמפילות למחצה דנקבות ויש ליישב פ"ה דהתם מיירי בשליא שיצתה מקצתה ונמצא ולד תוך השליא ונראה לפרש דאין שליא כלל בלא ולד אך מיעוטא נימוק ורובן אין נימוקים עד שיצא לבית החיצון כדאמר בפ' המפלת (לקמן כז.) וא"ת ואמאי לא מייתי הכא מרישא דתנן בהמפלת (שם דף כד:) המפלת סנדל או שליא תשב לזכר ולנקבה אלמא דרובן אין נימוקין קודם יציאה וי"ל דאפי' נמוקין מצינן למימר דטמאה לידה דקאמר קרא אשה כי תזריע אפי' לא ילדה אלא כעין שהזריעה אמו טמאה לידה ואע"ג דההיא דרשא כרבי שמעון בריש יוצא דופן (לקמן דף מ.) ורבנן דרשו לה עד שתלד ממקום שמזריע י"ל דתרתי ש"מ א"כ י"ל מרישא לא מייתי דהו"א דטעמא דרבנן משום שאין שום שליא בלא ולד ואין שום ולד נימוק אפילו מיעוט לכך מייתי סיפא דאמר ר' שמעון נימוק הולד אע"פ שלא יצא וכיון דסבר רבי שמעון דרובן נימוקין ולרבנן אינם נימוקין אלא מיעוטן דאין סברא לומר דלר"ש רובן נימוקין ולרבנן אפילו מיעוטן אין נימוקין וקצת נראה דאדרבה ארישא סמיך וסיפא לא מייתי אלא משום דמינה מוכיח דטעמא דרבנן משום רובא כדפרישית דאי משליא בבית גופה מייתי מאי איריא משום רוב אפי' מחצה על מחצה שורפין דהוה ליה ספק טומאה ברה"י דטמא: **המפלת** יד חתוכה. הא דלא מייתי מתני' דהמפלת (לקמן דף כח.) המפלת ואין ידוע מהו ובהמפלת חתיכה איירי כדמוכח התם בגמרא (דשליא בבית) משום דהכא מפרש בהדיא אין חוששין שמא מגוף אטום באה דמשמע דהוי מטעם דהולכים בתר רובא: **ותו** ליכא. וא"ת והא איכא הא דתנן לקמן בפ' האשה (דף נט:) איש ואשה שעשו צרכיהם בספל ונמצא בו דם רבי שמעון מטמא שחזקת דמים מן האשה ואי משום דרבי שמעון קתני לה הא קאמר שליא אע"ג דרבי מאיר קתני לה כדאמר בהמפלת (לקמן דף כז.) וכ"ת דאין שורפין על אותו רוב תרומה א"כ לקמן דדחיק לאשכוחי למעוטי מאי לימא למעוטי רובא דר' שמעון וי"ל דהתם מסייע חזקת האדם לרוב וא"ת וליחשוב נמי הא דתנן בהרואה (לקמן דף נז:) נמצאת אתה אומר שלש ספקות באשה ובמגעות ובהסיטות הלך אחר רוב ואי אין שורפין עליו תרומה לימא למעוטי הא ויש לומר דשורפין והוי טעמא משום דרוב דמים באין מן המקור דחשיב בג' דברים: **ספקו** אסור. בשילהי פ"ק דכתובות (דף טו.) נפקא לן קבוע מוארב לו וא"ת לר"ש דדריש מוארב לו עד שיתכוין לו קבוע מנא ליה וי"ל דמסקינן בפ' הנשרפין (סנהדרין דף עט.) דסבר רבי שמעון כרבי דונתת נפש תחת נפש ממון א"כ מהתם שמעינן עד שיתכוין לו ואייתר וארב לו לקבוע אך לתנא דבי חזקיה דדריש מכה אדם ומכה בהמה דשאינו מתכוין פטור ממיתה וממון ולא דריש ונתת נפש תחת נפש לממון וע"כ עד שיתכוין לו נפקא ליה מוארב לו קשה קבוע מנא ליה[כ]: **הלך** אחר הרוב. משמע אפי' נמצא קרוב לחנות המוכרת נבלה וא"ת א"כ מאי קמ"ל ר' חנינא[ל] דרוב וקרוב הלך אחר הרוב וי"ל דקמ"ל אפי' בקורבה דמוכחא מיהו קשה מקושיא דרבי זירא דהתם תקשי ליה מתני' דט' חנויות[מ]: **אחר** הרוב. הכא איכא חזקה כנגד הרוב דבהמה בחזקת איסור עומדת וגבי ט' צפרדעים נמי קאמר הלך אחר הרוב ואם רוב שרצים (ה) טמאים אע"ג דאיכא חזקת טהרה דאי לא הוי חזקה כנגד הרוב לא הוה פריך מידי דמצינן למימר דרבי יוחנן לא חשיב אלא היכא דאיכא חזקה כנגד הרוב:

אלא

מסורת הש"ס

א) לקמן כו. [בכורות כב.], ב) צ"ל דתניא, ג) לקמן כד. [ודף כח.], ד) פסחים ט. כתובות טו. חולין צה., ה) [כתובות טו. ע"ש תוספתא טהרות פ"ו ה"ב], ו) [לקמן כט.], ז) [כמתני' רש"ש], ח) בס"א: לשרוף משום, ט) [חולין עז:], י) [צ"ל בפ"ג], כ) [ועי' תוס' כתובות טו. ד"ה פרט ותוס' ב"ק מד: ד"ה כל ותוס' סנהדרין עט. ד"ה וכלו], ל) [ב"ב כג:], מ) [ועי' תוס' ב"ב כג: ד"ה מתיב וכו' כתבו ישוב על זה],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה בקרקע פרוזדור וכו' ועל ידי שנזדקרה נ"ב ס"א ששהויה: **(ב)** בא"ד וכיון דרמי: **(ג)** בא"ד בחדר ובעליה: **(ד)** תום' ד"ה שליא וכו' וכן בפ"ג דבכורות: **(ה)** ד"ה אחר וכו' רוב שרצים טמא אף על גב:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה אמו טמאה לידה וכו' ליתן לה ימי טומאה וימי טהרה. ע"ל דף כח ע"א וצ"ע:

מוסף רש"י

שליא בבית. שהפילה האשה שליא ואין ולד ניכר בה (בכורות כב.). **הבית טמא.** משום אהל המת, דולד הוה בה ומת (לקמן כו.) כדקתני טעמא **שאין שליא בלא ולד.** אלא שנימוק, ואעפ"כ הבית טמא, דשמא לא נימק עד שיצא וקודם שבטל טמא את הבית (בכורות שם וש"נ). **ולקח מאחת מהן.** בתוך החנות (פסחים ט:) במקום קביעות (כתובות טו.). **ספקו אסור.** דנפקא לן מקראי בפרק בתרא דיומא (פד:) ובפ"ק דכתובות (טו.) כל קבוע כמחצה על מחצה דמי וזה מן הקבוע לקח (חולין צה. וכעי"ז פסחים שם וכתובות שם). **ובנמצא.** בשר הנמצא בקרקע בין החנויות (פסחים שם) ולא ידעינן מאיזה פירש (כתובות שם). **הלך אחר הרוב.** הואיל והבא לפנינו לא במקום קביעות לקחה וכבר פירשה על ידי אחר וכל דפריש מרובא פריש (שם) דכיון דפריש אין כאן תורת קבוע (פסחים שם וכעי"ז חולין שם). **תשע צפרדעין.** מתים ברשות היחיד, **ושרץ אחד ביניהם.** כגון צב שהוא דומה לצפרדע (כתובות טו.).

עין משפט נר מצוה

עב א מיי' פ"ה מהל' איסורי ביאה הל' ה:

עג ב מיי' פ' כ"ה מהל' טומאת מת הל' י:

עד ג מיי' שם ופ"י מהל' איסורי ביאה הל' יד:

עה ד מיי' פ"י מהל' איסורי ביאה הלכה יא סמג לאוין קיא ועשין רמג:

עו ה מיי' פ"ח מהל' מאכלות אסורות הל' יא וע"ש במ"מ סמג לאוין קמא טוש"ע י"ד סי' קי סעיף ג:

עז ו מיי' שם ופי"ז מהל' אבות הטומאה הל"ח [טוש"ע יו"ד סי' סג סעיף א]:

עח ז מיי' פי"ח מהל' שאר אבות הטומאה הלכה ב:

עט ח מיי' פ"י מהל' איסורי ביאה הלכה יט ופ"א מהל' מחוסרי כפרה הל' ו ז טוש"ע י"ד סימן קצד סעיף ט:

תום' הרא"ש

כאן שנמצא בגג פרוזדור. פרש"י ז"ל אבל אביי ללישנא דבתר חששא ליכא לשנויי הכי דכיון דתלי אביי טעמא בחששא כל היכא דאיכא למיחש משוינן ליה ספק לא שנא גג ולא שנא קרקע איכא לספוקי בחדר ובעלייה. וקשה לפי' דא"כ לעולם אשה ודאי טמאה ואמאי נמצא על שלו חייבין בקרבן דמי עדיף מן הלול ולפנים מקרקע פרוזדור דהוי נמי ספיקא. ונראה לפרש דלהך לישנא נמי שני ליה בין גג לקרקע והאי דלא שני הכי משום דר' חייא ע"כ לית ליה לישנא דחששא אפי' בגג פרוזדור דאי הוה סבר הכי כיון דמחמיר כולי האי דחייש לדם המקור מן הלול ולחוץ אע"פ שדם העלייה בא שם כדרכו בלא שנוי וגם קרוב לעלייה מילתא דפשיטא הוא דטמא ודאי בקרקע פרוזדור ולא אצטריך למתנייה אלא ודאי סבר מן הלול ולחוץ ודאי טהור הלכך אצטריך לאשמועינן דמן הלול ולפנים שורפין: **הלכו** חכמים אחר הרוב. אפי' איכא מיעוטא וחזקה דלא מרעי לרובא ואפי' ר' מאיר דחייש למיעוטא הכא מודי ולא אמרינן סמוך מיעוטא לחזקה דהעמד אשה בחזקת טהרה משום מיעוטא דלא שכיח הוא כמו מקור שרוב דמי מקור מצויין: **שליא** דתנן פרש"י רוב שליא יש לה ולד ומיעוטא אין בה ולד וקשה לפי' דאי

תום' הרא"ש (המשך)

מהאי טעמא חשיב ליה רוב א"כ מרישא ה"ל לאתויי המפלת סנדל או שליא תשב לזכר ולנקבה ומדיהבינן ליה ימי טוהר דזכר אלמא חשבינן להך רוב כודאי ועוד דלישנא דאין שליא שאין עמה ולד משמע דאין כאן ספיקא אלא כל שליא יש עמה ולד וכן משמע מהא דתנן פרק בהמה המקשה שליא (אסורה) שיצתה מקצתה אסורה באכילה ואם יש שליא בלא ולד הו"ל למישריה דסתם שליא דיצתה מקצתה מחצה יש באותו מקצת רוב ולד ומחצה אין בו רוב ולד כמו שמוכיח פ"ק דבב"ק וסמוך מיעוטא דיש שליא בלא וולד למחצה דאותם נמי דיש בה ולד אין במקצתה רוב ולד והוה להו מחצה שיש בה רוב ולד מיעוטא דכה"ג אמרינן פ' בהמה המקשה גבי המבכרת שהפילה שליא סמוך מיעוטא דנדמה למחצה דנקבות וכן פ"ג דבכורות סמוך מיעוטא דמפילות למחצה נקבות וכן בפ' בתרא דיבמות ויש ליישב פרש"י ז"ל בדוחק כגון שמצינו ולד בזאת השליא ויש לפרש דרובא דשמעתין היינו שאנו תולין שלא נימוק הולד בשעת יציאתו כדאמרינן לקמן פ' המפלת אמרו לו לר' מאיר אי אתה מודה שאם הוציאוהו בספל בבית החיצון שהוא טהור אמר להם אינו דומה נימוק פעם אחת לנימוק שתי פעמים ורוב זה שאינו נימוק בבית הפנימי חשיב ליה כודאי אע"ג דאיכא למימר העמד בית בחזקת טהור. וא"ת אכתי תיקשי לך לידוק מרישא מדקתני תשב לזכר ולנקבה אלמא דרובא אינן נימוקין קודם יציאה וי"ל דאפי' היה נימוק מ"מ היתה טמאה לידה כדדרשינן לקמן בפ' המפלת אשה כי תזריע אפי' לא ילדה אלא כעין שהזריעה אמו טמאה לידה. ואע"ג דר' שמעון הוא דדריש ליה הכי ורבנן הוו דרשי מיניה עד שתלד במקום שמזרעת למעוטי יוצא דופן איכא למימר תרוייהו ש"מ. א"נ היינו דלא מייתי רישא משום דאי לאו סיפא ה"א דאין שום ולד נימוק בפנים אבל מדקאמר ר' שמעון בסיפא נימוק הולד עד שלא יצא משמע דלת"ק מיעוטא נימוקין: **תשע** צפרדעים כו' הלך אחר הרוב כו'. ה"נ איכא חזקה דמשמע אם רוב שרצים טמא אע"ג דאיכא (מיעוטא) חזקת טהרה: **טומאה** דאשה קאמרינן ותימה והאיכא נמי הא דתנן לקמן איש ואשה שעשו צרכיהם לתוך הספל חזקת דמים מן האשה ואי משום דר"ש קתני לה הא קתני נמי שליא אע"ג דר"מ קתני לה כדאיתא בפ' המפלת וכ"ת דאין שורפין על אותו רוב תרומה א"כ הא דדיק לאשכוחי למעוטי מאי לימא למעוטי רובא דר"ש וי"ל שאני התם דאיכא חזקת אדם שהוא בחזקת שאינו רואה דם ומסייע לחזקת רוב דמים מן האשה ומילתא דפשיטא היא ולא אצטריך למחשביה: